

Lucie Novotná: Kolektivizace v okrese Polička, bakalářská práce

Ústav historických věd Filosofická fakulta University Pardubice

Studijní program B7105 Historické vědy, obor Kulturní dějiny, 2011

Oponentský posudek bakalářské práce:

Bakalářská práce Lucie Novotné nazvaná Kolektivizace v okrese Polička se časově zaměřuje na období konce 40. let a na 50. léta 20. století. Autorka sleduje průběh nástupu a upevňování komunistické moci na východočeském venkově, v okrese Polička, a konkrétně na snahu o rozbití selského stavu a soukromého rolnického podnikání, na obecné rysy i konkrétní lokální specifika procesu tzv. rozkulačování a o metody a průběh kolektivizace v zemědělství.

Práce si stručně a přehledně všímá hlavních politických a ekonomických opatření prosazovaných po 2 světové válce komunistickou stranou a později po roce 1948 už komunisty ovládaným státním aparátem, které vedly ke vzniku a politicko-mocenskému upevnění komunistického režimu. Jednoznačněji nejpodstatnějším obsahovým přínosem jmenované bakalářské práce je pak autorčin poměrně plastický popis konkrétních projevů a metod této politiky v poličském regionu. Autorka se na několika místech práce zabývá konkrétními případy osudů obětí tzv. rozkulačování vesnice a komunistické politiky kolektivizace. Všímá si životních příběhů lidí, kteří byli svévoli komunistické moci vystaveni. Věnuje se také osudům jejich rodin, které byly režimem prakticky znevolněny a zbaveny práv i domova, a to včetně důsledků popsané agresivní politické perzekuce na jejich pozdější život.

Autorka se dobře zhostila svého úkolu s tím, že po charakteristice a pokusu o periodizaci vývoje popisovaných jevů založené na dobré znalosti sekundární literatury doporučené k zvolenému tématu, věnuje hlavní důraz zejména konkrétním metodám nátlaku, které demonstruje na lidských osudech. V práci poměrně rozsáhle využívá výsledků svého archivního studia ve státním okresním archivu, ale také vhodným uplatněním postupů orální historie, které využila v případě rodiny Pyšných z obce Korouhev a osudů Jaromíra Kryštofa.

Výsledky svého archivního bádání a poznatky získané rozhovory s pamětníky či z korespondence a dokumentů zachovaných v jejich soukromém archivu autorka prezentuje velmi přehledně, srozumitelně a v logických souvislostech. Práce je rozčleněna do osmi částí - krátkého úvodu a šesti kapitol o rozsahu zhruba 10-12 stran textu a stručného závěrečného shrnutí a zhodnocení doplněného o seznamy využitých pramenu, doporučené sekundární literatury a o krátkou přílohu obsahující konkrétní dokumenty vztahující se k textu práce.

Na počátku práce autorka na základě literatury přehledně sumarizuje vývoj poválečné komunistické politiky vůči venkovu, zabývá se stručně počátky kolektivizace v roce 1949 a následnými změnami v politice komunistického režimu vůči selskému stavu. V dalších kapitolách se věnuje základním informacím o okresu Polička a jeho politickým, sociálním i ekonomickým zvláštnostem, situaci po volbách v roce 1948 a pokusům komunistické moci o oslabení církevní autority na venkově. (V tomto posledním případě určitě souhlasím se snahou autorky tuto problematiku také zmínit, ale přece jen bych doporučil souvislosti tohoto dílčího tématu s hlavním tématem práce zřetelněji zdůraznit, protože víceméně mechanické připojení dvou konkrétních případů do dané popisné kapitoly věnované jiným věcem nepůsobí v kontextu práce zcela organicky.)

Ve čtvrté části práce se autorka konkrétně věnuje problematice tzv. Akce K (kulak), jejím průběhem, fázemi, způsoby likvidace soukromých zemědělců, potížemi při realizaci

záměrů akce a počty vysídlených soukromých zemědělců. Další kapitola je věnována osudům rodiny Pyšných, které konkrétně dokumentují průběh, metody a následky tzv. rozkulačování. V následujících kapitolách se autorka věnuje problematice průběhu procesu kolektivizace, který konkrétně dokládá na okolnostech a průběhu vzniku JZD Modřec a JZD Polička. Kolektivizaci a jejími následky se zabývá i konkrétně – na příběhu Jaromíra Kryštofa. Celkové rozložení kapitol působí promyšleně a zpracování podává poměrně celistvý výsledný obraz poměrně složité a komplikované tematiky.

Jazyková úroveň práce je celkově dobrá, což se také pozitivně projevuje na celkovém výsledku, v detailech autorka možná někdy pod vlivem úředních textů častěji používá pasivních tvarů. Aktivní konstrukce by text oživily. Autorka se často využívá odkazů na zkoumané archivní dokumenty či na svůj rozhovor s pamětníky, ale v obou případech by jistě bylo možné častěji využít i přímých citací z použitých písemných dokumentů či ze záznamu slov pamětníků. Jedna či dvě věty v textu navíc by učinily text práce plastičtější.

Domnívám se, že Lucie Novotná prokázala dobrý a solidní přehled o literatuře ke zvolenému tématu, svoji práci podložila i důkladnou prací s prameny. Také využití rozhovorů s pamětníky práci velmi obohatilo. Téma, které si autorka zvolila, je, jak autorka sama podotýká, velmi aktuální. Její podání problematiky je podnětné, pěkně a srozumitelně podané. Práce také splňuje podstatné obsahové a formální požadavky a doporučil bych ji k obhajobě. Domnívám se, že ji lze hodnotit jako výbornou.

V Pardubicích dne 17.8.2011.

PhDr. Ivan Macek, M.A., M.Sc.